

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 < 05 >
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 23.

Magyar liturgia.

A mult hét szenzációja, a magyar liturgia ügyében állítólag Rómából érkezett döntés, amely váratlanul merült fel a sajtóban, éppen olyan hirtelen fog leütni. Egyik része az ezzel kapcsolatos híreknek, mintha t. i. *Schlauch* bibornok adott volna információt Róma decretumához, nyomban alaptalan ráfogásnak bizonyult. Lapunk volt az első a magyar sajtóban, mely erre vonatkozólag a leg-hitelesebb czáfolatot hozta. Most már a lapunkban közölt czáfolat alapján és az »Országos Értesítő« hasonló irányu közleményének nyomán az egész magyar sajtó tudomást vett a czáfolatról, csak — különös módon — az a lap nem, amely az egészet felszínre hozta.

A »Magyarország«-nak ma (november 23-án) este Budapesten megjelenő száma alaposan leszállítja a »máglyára« itélésnek többi körülményeit is.

Firczak Gyula munkácsi püspök, kinek egyházmegyéjébe tartozik a hajdudoroghi vicariatus, tehát a legkompetensebb férfiú ebben az ügyben, felhatalmazta a »Magyarország« tudósítóját lapjában kijelenteni, hogy *május óta a magyar liturgia ügyében semmiféle decretum vagy rendelet nem érkezett Rómából.*

Abban a májusi ismeretes rendeletben pedig csak annyi van, hogy a magyar nyelv még nincs liturgikus nyelvnek jóváhagyva az apostoli székől s *azért óvatosan, a nép érzelmeinek kimelésével* iparkodjanak érvényt szerezni a canoni liturgikus nyelvnek.

Arról, hogy a templomban magyarul énekelni nem szabad, a litániákat magyarul imádkozni nem szabad, hogy az előbbi püspökök által kiadott magyar nyelvű szertartási könyveket máglyán kell elégetni, — mindezekről szó sincs a rendeletben. A hazafias ruthén püspököket sem dorgálta meg benne a Szentatya, hacsak azt nem veszik dorgálásnak a liberális sajtó vitézei, hogy figyelmezteti őket az egyháznak érvényben levő canonjaira.

Ugyancsak *Firczak* püspök felhatalmazásából azt is kijelenti a »Magyarország« tudósítója, hogy a magyar liturgia az arra vonatkozó decretumok ügyében *Schlauch* bibornok információt Rómának nem adott.

Mindezek után hisszük, hogy a magyar liturgia ügyében állítólag hozott római decretum, mint non sens, nem létező, lekerül a napi rendről.

Jobb is. Hozzá nem értő emberek, még ha jóakarattal szólnak is hozzá a dologhoz, csak ártanak vele. Hagyjuk az ügyet az illetékes férfiak kezeiben. Az ő

ügybuzgóságuk megtesz mindent, amit az egyház és haza érdekei követelnek. Különben is az a kérdés tisztán az egyháznak belügye, melyet más tényezőknek illetéktelen beavatkozása nem fog előmozdítani, — de annál inkább képes elmergesíteni a kedélyeket.

Nagy hü-hó semmiért.

Páratlan valami ám az mégis, a mit egyes lapok ebben a piszkos Dreyfus-ügyben végbe vissznek.

Tudja Isten melyik »revolver-zsornal« kezdte el a dolgot, — folytatni folytatta azután minden ujság, felültek még a legjóravalóbb, okosabb lapok is.

Pedig hát nem olyan rejtelmes ám ez a história, mint azok a nagyképű párisi táviratok feltüntetik.

Nem rendkívüli ez a dolog, sőt nagyon is reá illik az a mondás: Valami szagos Dániában!

Nagyon rendkívüli csak az ebben a piszkos hecchezben, hogy 3 éven át se kukk, se mukk nem hallatszott a szenzációs esetről. S most, ma elkezdődtek a leleplezések.

Most leplez le mindenki.

Tulajdonképpen eddig a perczig még nem lepleztek le semmit.

Csak fenyegetődtek, hogy majd ez, meg az világra szóló dolgokat fog elárulni ebben az ügyben. És akkor jaj lesz azoknak, akik itélkezni mertek a »szegény« »méltatlanul eltiport« »hős« »hü hazafi« — *Dreyfus* »kapitány« felett.

Álljon hát elő egyszer már, a ki be

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A tettlegesség.

Daudet Alphonse után: G. L.

Petitbry Alfréd
 ügyvédi irodája.

B. Anna asszony ő nagyságának,
 nagynénjénél Mulins-ban.

Nagyságos Asszonyom! Nagynénjénél Ponnard Antónia ő nagyságának kívánságára szorgos vizsgálat alá vettem panaszaikat és kifogásait férje ellen. Azonban ha az igazat meg kell vallanom, a gyümölcs még nem érett meg, másszóval a dolog még nem fejlődött odáig, hogy a vállópert meg lehetne indítani. Ne méltassék feledni, hogy francia törvényünk nagyon szabatos, határozott, s hogy gyanúsításokkal, véleményekkel nem elégszük meg. Csak egyet ismer, a nyilvánvalót, brutális tettet, s ez fájdalom, még mindig hiányzik, még eddig nem áll rendelkezésünkre. Tessék meghinni, magam is fölháborodtam azon méltatlanságok hallatára, melyeket házassága első évében nagyságos asszonyomnak kiállani kellett. Valóban drágán méltóztatott megfizetni az örömet, hogy »híres ember« neje lett. Hány, de hány eseten volt már házassági működésem folyamán, amelyek Nagysáddéhoz mint tojás a tojásához

hasonlítottak. A művészek, írók, akik nem maguknak hanem a nyilvánosságának élnek, semmi egyebet nem visznek a házas, a családi életbe mint blazirtságukat, s kudarczaik fölötti bosszúságukat. Rendetlen czéltalan élet, excentrikus eszmék, melyek a társas élet szabályaival homlokegyenest ellenkeznek, a családi élet háttérbe szorítása, kicsapongások, meg nem válogatott társaságok, hogy egyebekről, rosszbakról, szót se tegyünk, ime ezek azon faktorok, tényezők a melyekből az ugynevezett »művészi egyeniségek« állanak, s ilyesmitől óhajtja önt, Nagyságos asszonyom, kedves nénye megszabadítani. Azonban, ismétlem, ámbár magam is át tudom érezni a belső nyugtatlanságát, s értem a lelkiismeret furdalást, önszemrehányásokat a fölött, hogy ilyen házasságba beléegyezett, azonban az ügy még nem fejlődött a kívánatos forduló pontig.

Nagysád panaszai, sérelmei nagyjában a következők: 1. a férj gorombaságai a feleség családjával szemben. Nem engedte meg, hogy nagynémemet magunkhoz hívjam a ki pedig nevelt és legbensőbbben szeret. Csúfneveket adott neki. Tata Bobosse, Fee Carabosse, amennyiben a tiszteletre méltó nagynéni háta egy kissé hajlott. Gúny verseket, goromba megjegyzéseket engedett meg magának vele szemben, karikatúrákat, torzképeket. 2. Udvariatlanságok. Nem akarta elfogadni neje vendégeit, látogatásokat nem tett, névjegyét nem hagyott, meghívásokat nem viszo-

nozott. 3. Pazarlás. Pénzt kölcsönöz olyanoknak, aiktól egyáltalán nem várhatni hogy meg is adják. Nyílt házat tart; lakása hajléktalanok menedék helye. Aláír minden képzelhető gyűjtéseknek, szobrok, emlékek föllállítására, irodalmi czélokra, elzúllott írók, művészek fölsegítésére. Folyóiratot alapít művészeti irodalmi folyóiratot!!! 4. Gorombaságok nejevel szemben. Orránál fogva vezetett, bekötött fejű libának nevezte! 5. Megférhetlenség hevesség. Néha mértéktelen düh fogja el. Minden csekélységért megharagszik. Edényeket, bútort tör-zúz. Botrányt csinál, képtelen kifejezéseket használ.

Láthatja Nagysád, ez mind szép ugyan, de nem elég. A földolog, épen a földolog hiányzik: a tettlegesség. Ha valami tetleges-ségre hivatkozhatnánk csak egyetlen egyre, de tanúk előtt mily simán menne a dolog! Azonban mivel Nagysád ötven immár ötven mérföldnyi távolságban van férjétől, ilyesmire nem számíthatunk. Azt mondom »nem számíthatunk«, a mennyiben a dolog jelen állását tekintve, valami brutalitás kedves férje részéről igen kívánatos lenne sőt az egyedüli eszköz, mely célhoz vezet.

További rendelkezéseit várva maradok

alázatos szolgálja

Petitbry Alfréd ügyvéd.

N. B. Jól jegyezzük meg: brutalitás, tanúk előtt!

tudja bizonyítani, hogy az a nyomorult fráter nem hazaáruló, nem közönséges kém volt.

De aztán bizonyítsa is be.

Mert itélni már itélt, réges-régen a világ egyik legelső népe, a francia nemzet. Ez pedig lovagias nép és van annyi becsületérzés benne, mint akármelyik futtakóbi-ban.

Ebbe a heczbe belekeverték a francia miniszterium-t; mikor ezzel semmire sem mentek, jött német császár; itt se mentek semmire.

Nos ekkor belekevernek egy Esterházy nevű gróft.

Micsoda fogás volt ez!

És vajjon melyik nagy magyar lap irt arról tiltakozó cikket, hogy csupa reklámhírházból meghurczolnak egy előkelő magyar grófi családi nevet. Hisz az a bizonyos *Walsin-Esterházy gróf semmiféle rokonságban nem áll* a mi Esterházy grófjainkkal, de a *Góltai-Almanachban sincs a neve* és így vajmi kevés köze van éppen ebből a szempontból, a »magyar« (!) sajtónak hozzá.

A bécsi »Reichswehr« egy szót sem szól az ügyről magáról, de ez a német lap az, amely kijelentette, hogy az a bizonyos Walsin-Esterházy nem magyar gróf. S ezzel azután ad akta tette az egész dolgot.

Hát miért nem tud ily képpen tenni a magyar sajtó is? Miért?

Hiszen a külföldi sajtónak csak annyi köze van ehhez a »világ-szenzációhoz« mint nekünk. — Avagy nem?

A bécsi parlamenti bizottság ülése.

A parlament kormányparti bizottsága tegnap ülést tartott Bécsben. Az ülésen jelen volt Dipauli báró is, ki legutóbbi hosszabb gyöngékedése óta ezuttal volt először a képviselőház gyűlésén.

Dipauli báró, mindjárt az ülés megnyitása után szót emelt és kifejezte abbéli óhaját, hogy a nyelvkérdésben tett törvényjavaslatát szeretné a szükség törvények után mindjárt napirendre tüzetni.

Javaslat, illetve kijelentése élénk szóvitára adott alkalmat, a melynek során többen kife-

lentették, hogy Dipauli báró javaslatának tárgyalása előtt okvetlen kell, hogy elfogadtassék a kiegyezési provizorium.

Különösen a csehek részéről nyilvánult ez az óhaj, annak megemlékezésével, hogy a legfőbb és leginkább szem előtt tartandó a jelenlegi összes vitás kérdések előtt az állam érdeke. És éppen ezért kell, hogy a kiegyezési provizorium mielőbb dűlőre vergődjék.

Ezek alapján azután elhatározta a parlamenti bizottság, hogy a képviselőház legközelebbi ülésén másodszeri olvasásra kitűzi a kiegyezési provizorium-javaslatot és ha ezt elfogadják, utánna azonnal Dipauli báró nyelvjavaslatát.

Ezzel az ülés véget ért.

Salisbury a kolduló szerzetesekről.

Nemrégiben népes tanácskozás volt Londonban, hogy megbeszéljék a London keleti részeiben tapasztalt óriási inség enyhítésére szolgáló eszközöket. Ezen a tekintélyes gyűlésen jelen volt Salisbury lord, Angolország jelenlegi miniszterelnöke is ki hívó anglikán létére többen közt ezeket mondotta:

Vajha még megvolnának a mi régi kolduló szerzeteink, melyek oly buzgón törődtek a nyomorgók és elhagyottak érdekeivel s melynek tagjai nem maguk, hanem a nyomorban szenvedők számára gyűjtöttek adományokat. Hiszen a mi jótékonyági bazáraink és táncvigalmaink voltaképen a legrutabb önzésen alapulnak, mert voltaképeni áldozatkészség nem található bennük. Ha ezek a kolduló szerzetek még funkcionálnának, ezek értenének legjobban hozzá, hogy a London keleti részén támadt inséget enyhítsék.

Legyen ez elégtétel a sokat megrágalmazott kolduló szerzeteknek, melyeket nemcsak az akatholikus, de sűrűn még a kath. közönség is szeretetlenül fogad.

A bécsi hivatalos Mommsen-ről.

A bécsi hivatalos tegnapi számában erős bírálat alá veszi Mommsen dr. ismeretes cikkét, melyben ő az Ausztria németek helyzetével foglalkozik.

A hivatalos többek között a következőket mondja:

»Mommsen dr. Az Ausztriában lakó németekhez« cikkével talán kielégítette a N. Fr. Presse reklám igényét, de az itt lakó németek — bizony tényleg csak ártott ezzei. Az irányadó osztrák-német körök nagyon rossz néven vették a tudós professzor és rossz politikus ezen cikkét, a szláv elem pedig mélyen megsértődött rajta. Különösen rossz hatása volt ez utóbbiakra azon kijelentése, hogy »a barbarizmus apostolai (a szlávok) minden áron azon vannak, hogy a németek kulturális művét egy félszázad alatt saját kultúra nélküli örvényükbe temessék.« — Megjegyzendő, hogy a lengyelek azon része is, hol a mérséklet elvei irányadó, most már nyíltan állást foglalnak Mommsen ellen. Most vesszük éppen azon elleniratot, a melyet Balzer Oswald dr., lengyel historikus és egyetemi rektor tanár ir Mommsen ellen. A brosr nagyon éles hangon van írva. Hibája azonban az, hogy a polemia hevéből elragadott szerző Mommsen helyett a németeket is megtámadja. Azon tételtől indulva ki, hogy »A földön mindenre nyílik elegendő tér« — küzd erősen Mommsen tétélei ellen. A heves hangú brosr így végződik: Jogos nemzeti büszkeséggel említi fel Ön Schiller nevét felhívásában. A szlávok nagyra becsülik őt s nem kevésbbé Önt is, valamint az egész német népet; mert hiszen ő benne nem csak a németet tisztelik, hanem egyszersmind legelsejét is azon nagyságoknak, kik az emberiség kulturáját előrevitték.

Nagyra becsülik őt azon mélyeséges és magasztos eszmékért, melyeket a lánglelkű költő műveiben kifejezett. Bizony kívánatos lenne, ha a németek is nemcsak csupán arra szorítkoznának, hogy sirkövének a külföldiek előtti kultuszát mindenképpen lerontsák. Mert akkor — nem magyarázva félre, hanem megértve a nagy költőnek általam fentebb idézett szivreható mondasát — nem itélnék meg oly elfogultan a szlávokat, hanem kissé méltányosabban. Ön nem beszélt úgy, mint Schiller. De ugy sem beszélt, mint Ranke, a nagy, felelhetetlen, felülmulthatatlan mestere a történetírásnak, — a ki mindig az igazságot kereste, s műveiben is

Petitbry Alfréd úrnak

Párisban.

Tisztelt Uram! Tehát még mindig ily alacsony színvonalon állunk! Ilyenek hát törvényeink, a híres francia lovagiaság eddig terjed? Amihez elég egy gyöngé félreértés, a szívek szétválásához ehhez a törvény nyilvános brutális tettet tart elégnék csupán! Nem méltatlan, igazságtalan, barbár, égbekiáltó dolog az? Hogy tehát szegény húgom szabaddá legyen, előbb útéseknak tartsa oda hátát vagy arcát, sőt ő maga legyen kénytelen fölingerelni a szörnnyeteg? Azonban mindegy, mi mindenre készek vagyunk. Tettlegességre van szükség? Meg lesz, kívánsága szerint! Anna holnap visszautazik Párisba. Hogy fogja szegényt fogadni az a szörnnyeteg? Mi lesz vele? Borzalom fut át testemen ha csak rá gondolok is. Szemeim elhomályosulnak. Óh uram, uram!

Anna boldogtalan nénje.

Kedves Nagynéném!

Ágyamban fekvé írom e sorokat; beteggé tett a dolog éppen nem remélt kimenetele. Ugyan ki is gondolhatta volna, hogy így fog végződni ügyünk? Minden előkészületet megtettünk: Márhát és húgát megkértem, hogy 1 óra tájban jöjjenek hozzám, a nagy jelenet időpontját megállapítottam. Korán reggel megkezdtém tevékenységemet. Orahosszat skáláztam a zongorán, majd a »kolostori harangokat« s a »Szűz imáját« játszottam, melyekkel legjobban

dűbbe lehet hozni őt. Azonban mind ez nem zavarta meg nyugalmát, mindez nem volt képes munkájától eltéríteni. A reggelinél — ugyan az a türelem. A reggeli persze élvezhetetlen volt, részint csupa maradékot hordottam föl, részint czukros ételeket, melyeket utál. Hát még ha toillettemet láttad volna! Ócska csúf ruha volt rajtam amely már őt esztendeje kiment a divatból, hozzá a legizléstelenebb frizurám. Kerestem homlokán a támadó vihar előjeleit, t. i. rendszeren szemöldökei között egy ráncz támad, ha valami kellemetlen éri.

Azonbau ma semmi, semmi! Azt hihette volna az ember, hogy távollétem alatt kicserélték. Egyebet nem mondott ezt is a képzelhető legnagyobb nyugalommal: »Mégváltoztatad frizurádat?«

Alig válaszoltam rá, mert nem akartam elsietni semmit, s tartóztatni akartam magamat, míg a tanuk meg nem jelennek. Milyen bolond egy dolog, de igazán aggódtam a jelenettől, amelyet minden erőmből előidézni törekedtem. Nos tehát minden kérdésére száraz röviden odavetett feleletet adtam; végre fölemelkedett s szobájában ment. Reszketve követtem. Most vagy soha! Utánna mentem, elég halavány lehettem, hiszen az oroszlan barlangjába mentem, hátha dűhében agyonüti? Azonban, úgy látszik, ilyesmire nem is gondolt; diványára feküdt, szivarozva.

— Zavarlak, kérdém oly gúnyosan, amint csak lehetett.

— Nem látod, hogy nem dolgozok, válszolt egészen nyugodtan.

Én nagyon gonoszúl: »Ah — tulajdonképen te sohase dolgozol ugy-e bár?«

Ő, mindig nagyon udvariasan: »Csalóddol édesem. Ellenkezőleg sőt sokat is dolgozom, azonban ez a mi foglalkozásunk olyan, hogy úgy is dolgozhatunk ha nincs eszköz a kezünkben.

Én: »No hát mit csinálsz például ebben a pillanatban? Vagy úgy, tudom — verses szindarabodat. Két esztendeje dolgozol rajta. Tudod mit, nagy szerencse reád nézve, hogy gazdag feleséget kaptál. Mert így izlésed szerint henylhatsz.«

Azt hittem, hogy erre már csak kitor. Azonban, ellenkezőleg nyugodtan csaknem gyöngéden fogta meg kezemet, s így szólt: »Epen ott kezded, ahol elhagytad? Ismét olyan zivódó, veszekedő életet éljünk? Ezért jöttél haza?«

Megvallom, hogy szomorú hangja mélyen megindított; azonban reád gondoltam, szegény nénikém, számüzetésedre az igazságtalanságra, melyet ellened elkövetett, ez visszaadta érelyemet. Mindent elkövettem, hogy elkésertesem. Tudja a jó ég mi mindent mondtam neki, hogy én már kétségbe vagyok esve, hogy iróhoz mentem nőül, hogy Moulinsben minden ember sajnálkozik szerencsétlen sorsom fölött; hogy valamennyi barátám hivatalnokhoz ment nőül s ezek mind értelmes, komoly szilárd állású férfiak míg én . . . ha legalább keresne valamit De hisz az én uram dicsőségért dolgozik! Még pedig milyenért! Moulins-ben egy ember se ismer, Páris pedig kifütyöli darabjait; könyvei senkinek se kellene stb. stb. Magam-

mindig ezt hirdette és szolgált. Az ő tolla soha nem irt a szlávok barbárságáról és műveltségéről, ámbár sokkal behatóbban foglalkozott a szlávok eredetével, történetével és egész sorsával, mint On. Ő soha sem talált semmiféle indokot ilyesféle állításokra, ellenben sok jót tudott mondani a szláv kulturáról.

S bizony akárminő rosszul is esik nekünk németeknek, be kell vallanunk mégis, hogy ez a kemény lecke megérdemelt és igazságos is.

Apró bajok.

Vádolni szokták az újságírókat, hogy a szenzáció hajhászásban nem ismernek határt. Keresik, kutatják az idegrázó dolgokat, a leleplezéseket és hasábos cikkeket hoznak róla. Es sajtóságos éppen a vádlók sajnálják legtöbbször, hogy mért nem hosszabb az a szenzációs cikk még egy hasábbal. Mert hát mindenki kapkod a szenzáción, mindenki szereti biz azt, csak az nem, a kiről éppen szó van.

Ez a nagy hajszolás és kapkodás a »fel-tűnő« után egészen elbódítja az embereket, s ha itthon nincs téma, külföldre is elfutnak érte, s ki törődik ugyan a hazai »apró« bajokkal, ha külföldi szenzációról van szó, vagy szimat. Ime egy neki butult francia szenátor fel ujtja a Dreyfus ügyet. Csak úgy — a folyosón ejt szót róla, s mint felkapja szavát a sajtó, mint ver nagyobb és nagyobb hullámokat az ügy, úgy hogy ma talán már párbajt is vívnak Magyarországon a Dreyfus eset diszszertációjánál felmerülő nézeteltérések miatt.

Ki ügyelne ilyen ránk nézve »nagy fontosságú« ügy mellett az itthon való bajokra, ki fogná a seprűt a mi házunk táján való tisztogatásra, mikor olyan kellemes mások háza előtt seperni.

Nos hát itthon is van Dreyfus ügy, itthon is vannak hazarontók, kik nem rongy okmány papirost adnak el, hanem a nép testét, lelkét, kétkéze munkáját veszik meg, úgy hogy a népnek munkája után nem marad egyéb, mint kivándorolni hazulról vagy éhen veszni itthon.

És mintha minden össze esküdne a szegény nép ellen, ha nem bírja az éhezést és kivándorolni akar, vissza tolonczolják a határról,

nak is zúgott a fejem a sok gonosz ostobaságtól, melyet fejéhez vágtam. Ő nem felelt csak néma haraggal nézett rám. Ez a csönd még jobban dühbe hozott. Annaira föl voltam igazatva, hogy saját hangom idegen gyanánt csenget fülembé. Egyre hangosabb lettem; az utolsó ostobaságot már kiabálva vettem oda. Azt hittem, no most mindjárt megkapja Petitbry úr a magáét. Henri fölállott sápadtan mint a halál, összeszorított fogai közt morgogá: »Madame!« Erre két lépést tett felém. Azonban erre vége is lett haragjának. Arczvonásai elsímulnak s oly részvevő, oly szemtelenül nyugodt arccal nézett rám, hogy már igazán nem türtőzhettem magamat. Türelmem elfogyott. Fölemeltem kezemet, s puff, úgy pofonítottam, mint még senkit ebben az életben. A csattanásra, persze a künnelevők azt hitték minden a legszebb rendben folyt le. Az ajtó megnyílt, s tanuim komolyan, ünnepiesen léptek be.

— Uram, ez szégyen, gyalázat . . .

— Bizony, nekem is úgy látszik felelé a jó fiú, vörös földagadt képére mutatva.

Képzelted, hogy mily zavarba jöttem. Szerencsére volt annyi lélekjelenlétem, hogy el-ajuljak, s később sirógörcsöt kapjak s így a legrosszabbján túlestem. Henry most itt van szobámban. Ő viraszt, ha szunnyadozom; általában olyan kedves, olyan jó, oly gyöngéd hozzám. Így hát ugyancsak elszelekedtem a dolgot. Mit tegyek? Nagyon félek, hogy Petitbry úr egyáltalán nem lesz megelégedve a dolgok fordulattal.

vissza haza, hol a hiányos törvények nem nyujtanak elég védelmet neki, de jó palástul szolgálhatnak nyuzóinak. Szomorú a szegény nép sorsa. A magyar ember nem tud tolakodni, ha elérni kellene valamit, s így más üti el rendesen kezéről a hasznos hajtó vállalatokat, nem kürtöli tele országot, világot, ha baja esik s így nem figyel rá senki, ősapja sem értett az uzsorászkodáshoz, ő sem ért s annál könnyebben esik azok körme közé, kik értenek hozzá. A koldus, a nagyrészt bűnös machináció folytán elszegényedett nép aztán kész préda minden bujtogató számára, s helyzete javulását a rendes viszonyok közt nem, csakis zavarostól várva, meg bármely jelszó után és bárki ellen, kit izgatói felmutatnak neki.

A szocializmus mind nagyobb körben terjed s mind vadabb lesz fellépésében. E pont már minket is érdekel s bárha nyomoruságos dolog is úgy tenni jót, hogy ha önérdékünk is bele játszik, mégis jobb így is, mint sehogy. Segíteni kell a népen oly arányban, mint a milyen arányban elszegényedett. A törvény védje, a társadalom segítse. Hitelszövetkezeteket kell állítani, ha koldulni kellene is hozzá a pénzt, hisz ennél hazafiasabb dolgot nem tehetünk — a népet mentjük meg általa, ki veszszük uzsorásai körme közül.

Ott a délvidéki paraszt egyesület. Volt módunk *Blaskovics* szövetkezet nagy szívi igazgatójával beszélni róla és nyugodtan merjük ajánlani követendő példaul. Minden áron meg kell menteni a népet az uzsorásoktól — az anyagi pusztulástól.

Nem csak Beregben van baj — országos az.

Be bölcsen mondta Széchény, hogy előbb gazdaggá kell tenni a népet, hogy szabadságával élni tudjon, mert hiába; koldus népet elveszt a nagy szabadság.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

November 27. A koldusápoló egyesület közgyűlése d. u. fél 5 órakor.

November 28. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére dr. Tóth Mihály.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

November 29—30. Jegyző szigorlat a vármegyeházánál.

December 2. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

December 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

December 15. F. Pewny Irén és Takáts Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Schlauch bibornok az újságíróknak.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok, nagyváradi püspök 500 forintot küldött Mikszáth Kálmán kezéhez, az Újságírók egyesülete alapítókéjének gyarapítására. A napokban három tagu küldöttség fogja megköszönni a bibornok adományát.

* **Plebánosi eskü.** Dr. *Vucskics* Gyula, lapunk felelős szerkesztője és kinevezett újvárosi plebános, tegnap tette le Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök kezébe a plebánosi esküt Budapestben, a hol az autonómiai elaboratum miatt tartózkodik a főpap. Az eskü letéte után személyesen adta át a bibornok az investitúra okmányát. Az új plebános installációját f. hó 20-án, vasárnap *Palotay* László kanonok fogja végezni a plebánia templomban.

* **A m. kir. technológiai iparmuzeum elektrotechnikai tanfolyama.** A m. kir. technológiai iparmuzeumban Budapesten (VII. József-körút 6.) 1898. év január hó 3-án elektrotechnikai tanfolyam nyílik meg. Ezen a tanfolyamon a dinamogépek szerkezete és kezelése, az elektromos világítás és munkaátvitel, a telefonok és elektromos csengetyűk, valamint az elektromos vezetékek szerelése tanítatik. A tanfolyam január 3-tól márczius hó végéig, tehát 3 hónapig tart. Hallgatókul felvételnek: elektrotechnikai gyárak és vállalatok szerelői és szakmunkásai, gyárak és műhelyek tulajdonosai, valamint ezek hivatalnokai, művezetők továbbá gépkezelők, mechanikusok. A gépkezelők közül a felvételnél azoké az elsőbbség, a kik az állami ipariskolában a gépkezelői tanfolyamot végezték, végre mindazok, kik elektrotechnikai szakismeretek elsajátítására törekcsenek. A tandíj 8 forint; a beiratások december hó 15-ik napján kezdődnek és december hó 26-ig tartanak. A kik a tanfolyamot rendesen elvégezték vizsgát tehetnek; ha a vizsgát sikerrel leteszik; bizonyítványt kapnak.

* **A n.-léta—derecskei vasut fejlesztése.** A debreczen—nagyléta—derecskei helyi érdekű vasut igazgatósága a napokban ülésezett. A viczinális forgalma mindjobban emelkedik. A monostor-pályii állomás már szűknek bizonyult s így az igazgatóság az állomás fölveteli épületének kibővítését s egyuttal az állomáson a már rég szükséges marha-rakodó építését határozta el. Örvendetes tudomásul vették a központi telekkönyvi hivatal értesítését arról, hogy a h. é. részvénytársaság tulajdonjogának kitüntetése mellett a debreczen—nagyléta—derecskei vasut telekjegyzőkönyve megnyitott.

* **Csendőrlaktanyák építése.** Rosenthal budapesti szabó czég, aki a csendőrség egyenruházatát szállítja, már nem elégszik meg azzal, hogy a mondurral látja el kakastollas vitézeinket, most épületeket akar emelni szerte az országban a csendőrség részére, amelyet aztán a honvéd kincstár jó áron át venne tőle. Nagyvárad városához is folyamodott, miszerint adjon a város neki ingyen telket, ahova csendőr-laktanyát építene. Nagyváradon különben még tíz évre fennáll a csendőrség és Balogh Döme között a bérleti szerződés és így szükség sincs jelenleg csendőr laktanyára nálunk. Azt hisszük, másutt sem fog nagyobb szerencsével járnai a vállalkozó ur ezen »vállalata.«

* **A miniszter fiának esküvője.** Ifj. dr. Erdélyi Sándor budapesti ügyvéd, Erdélyi Sándor igazságügyminiszter fia a napokban tartja esküvőjét néhai Csiky Gergely mostoha leányával.

* **Ritka polgármester.** Egyik lapban olvassuk szentes város polgármesterének Lakos Ferencznek az elmúlt hóban kiadott körrendeletét, mely ritkaság számba megy. A derék polgármester ezen rendeletével igazolta, hogy milyen fontosnak tartja polgártársai erkölcsi nívójának emelését. A körrendelet a következő: »Utasítom a város tisztviselő-, segéd- és kezelő személyzetének tagjait, hogy mindenki vallásának vásár- és ünnepnapjain, hitfelekezetének templomát szorgalmasan látogassa és ez által erkölcsi és vallásos érzületéről tanubizonyosságot tévén ezután is igyekezik a gondjaira bizott társadalom lelki világára jótékonyan hatni. Megjegyezni kívánom, hogy én a vallásosság alatt az áhitatos lélek tiszta és igaz vonzalmát nem pedig az öntudatlan, külsőségben nyilvánuló vakbuzgóságot értem; ugyanazért senkinek lelkiismereti szabadságára kényesztet gyakorolni nem akarok, hanem igenis óhajtom hogy a vallásnak — a kiben tudniillik az megvan, lelki szükségét érezze és azt a nyilvános istentiszteletnek őszinte kultusza által nyilvánítsa is, hogy mint egyebütt, ugye téren is a szép és lelkes cselekedetben, a minden szép, nemes és jó terén istápolandó közönségünknek példaadója legyen, melynek viszonsos értékeül viszont annak tiszteletét és becsülését fogja magának megszerezni, növelni és biztosítani. Felhívásom komolyságának és

tiszteletré valóságának tanubizonyságául nem késem kijelenteni, hogy fenti kérés szavaim a jólneveltséghez és műveltséghez vannak intézve; igyekezetemnek kicsinylését, vagy épen semmibe vételét, tehát az ép és egészséges erkölcsi fölfogás lazulásának tekinteném. Mint a fentiek után önként következik: templomoknak ünnep- és vasárnapokon látogatása ideje alatt a hivatalos tevékenység szünetel. Felhívásomat tisztársaimnak, tisztikarom szeretett tagjainak kegyes jóindulatába ajánlom. Miről a város tisztikarának kezelő- és segédszemélyzetének valamennyi tagját végzéssel értesitem. Sajnos, hogy kevés polgármester tartja szükségesnek az ilyen és hasonló szellemű körrendeletek kiadását.

* **Öratorony az ev. ref. templomnál.** Régen belátták, hogy a tűzoltó-öratorony szolgálat nem felel meg kellőleg céljának és a szükségnek. A gör. kath. székesegyház harangozója teljesítette az őrszolgálatot, pedig ez olyan fontos, hogy legcélszerűbben tűzoltóval lehet teljesíteni. Legközelebb két városi tűzoltó fog a nagy-teleki utczai ev. ref. egyház tornyában lakni, akik felváltva teljesítik az őrszolgálatot. A gör. kath. káptalan ugyanis nem egyezett bele, hogy városi tűzoltó foglalja el a harangozó eddigi lakását s így a város által kiküldött bizottság az ev. ref. eklézsiával folytatott tárgyalást, a mely sikerre is vezetett. Papp János gazd. tanácsos előterjesztést adott be a tanácshoz, hogy minő felszerelés és berendezés szükséges az új öratoronyban.

* **Halalozás.** Mint részvétellel értesülünk Komornyik Benedekné 72 éves korában elhunyt. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Komornyik Benedek maga, egy ifj. Bika János és neje szül. Komornyik Ilma mint nevelt leánya és gyermekei Lajos, Jolán; Kovács Endre és neje szül. Komornyik Piroška leánya Irén; Köszeghy Imre és neje szül. Komornyik Mária leánya Ida; özv. Komornyik Jánosné szül. Szelle Amália mint sógornő, másod izben férjezett Nyáry Lászlóné s leánya Margit, egy számos rokonok fájdalomtól megtört szívvvel jelentik a felejtelen nő, keresztanya, nagyanya és nevelő anyának Komornyik Benedekné szül. Bart Annának, élte 72-ik boldog házasságának 47-ik évében történt elhunytát. A drága halott hült tetemei f. hó 25-én d. e. fél 11 órakor Szent János utca 340. számú háztól az újvárosi zöldkerti sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat ugyan e hó 26-án d. e. 9 órakor fog a Szent László templomba az egkek urának bemutatni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt baráti és ismerősei meghívotnak. Nagyvárad, 1897. november hó 23. Béke hamvaira!

* **Megsemmisített elöljáró választás.** Nyárló biharmegyei községben ez évi január hó 5-én ejtették meg az elöljárók választását, de ugyanezen nap volt a képviselőtestületi tagok választása. Felelbezés folytán a június havi megyei közigazgatási gyűlés a választást megsemmisítette. Ez ellen pedig Dum a György és társai felelbezték, mert mindenáron azt akarják, hogy a választás érvényben maradjon. Az ügyben a közigazgatási bíróság döntött és pedig akként, hogy a választás megsemmisítését jóváhagyta. — Legközelebb új elöljáró-választást tartanak Nyárló községben.

* **A régiségbuvár sorsa.** A dobresti fatelepen az utóbbi időben fölöttébb gyakran lába kélt egy és más holminak. Ócska, de még használható állapotban levő ruhák, fehéreneműek, szűrők, subák, tepsik, serpenyők, pokróczok, tányérok és a horoghalászat összes kellékei. A kárvallott tulajdonosok nem tudták elgondolni, hogy ugyan kit érdekelhetnek annyira ezek az elzüllött portékák. A napokban azután kipattant a titok. Marosán János urat rajta csípték, hogy egy paraszt-urastól levett és szegre akasztott lajbit fölöttébb nagy rokonszenvvel ölelt keblére és keresztfiának fogad. A vallatóra fogott férfiról — a ki különben, mint esavargó szerepel a dobresti társadalom színpadán — kisült azután, hogy ő az a szenvedélyes régiség buvár és gyűjtő. A régi-

ségek közül csak egy tepsit találtak meg nála. A többi holmin — látva azoknak nem eléggé ódon és érdekes voltát — tuladott, pénzért. A jobb sorsa érdemes alakzatot ezuttal magát érte az a sors, hogy gyűjteménybe került, a drág-csékeli járásbíróság rácsos ablaku muzeumába.

* **Marcus Aurelianus császár Bécsben.** A bécsi katolikus ifjusági egyesület esütörtökön nagy zenetermében nagy látványos darabot adott, kar-énekekkel. Kralik Richard dr. szerzeménye volt ez. A költeményben a Lauzendorf melletti csatát írja le (178. Kr. u.), melyben Marcus Aurelinus császár a Markomanokat döntőleg megverte. Megkapón festi a római hadsereg keresztény legiőnküzdelmét a kezdetben kétes kimenetelű ádáz csatában, mely aztán végül mégis az ő győzelmükkel végződött. A hirtelen kitört szörnyű vihar megrémítette a Markomanokat, s ezek vad félelmükben a Dunának futottak. A dráma Marcus Aurelianus halálával és a Mária-kép felmagasztalásával végződik. Mozgalmas különösen az a jelenet, mikor a Rómaiak is, meg a Markomanok saját istenüket hívják segítségül és Lucanus, a keresztény lelkész, az egy igaz Isten papja könyörög leghathatósabban s a győztesek is meghajolnak előtte. A Kralik által szerzett kar-szólások és a hangszerelés, melyet a Cécilia-egyesület és az egyesület zenekara adtak elő Peterlini vezetése mellett, nagy hatást keltett. A nagyszámu és ünnepies, áhitatos hangulatu hallgatóság zajos ovációkban részécsitette egy a szerzőt, mint az előadókat.

* **A megkarosított Strauss.** A bécsi nyugoti pályaudvar podgyász-raktárába a napokban tolvajok jártak és a mit értek, elemelték. Többek közt elloptak bőrdöndőt is, mely Strauss Jánosé, a keringő-királyé volt. A bőrdöndben a fehéreneműek-n, ruhán, cipőkön, esernyőn és egyéb apróságokon kívül 6 kötetnyi hangjegy is, még pedig zongorára írt szerzemények voltak. A rendőrség hirdetésében 1000 frtra van becsülve a bőrdönd elveszett tartalma. Érdekes, hogy az elveszett szerzemények még csak kéziratban voltak meg s így jóval több az értékük 1000 forintnál. Most a hatóság természetesen — bottal üti a gazemberek nyomait.

* **Agyonverte a szomszédját.** Vaskóról írja levelezőnk, hogy tegnapelőtt Cziglán Dika földműves ember összetalálkozott a koresmában szomszédjával és régi ellenségével Burda Fülöppel. Eleintén szó nélkül pálinkáztak, de midőn a szesz hatása erősebben kezdett mutatkozni, Cziglánból előtört a régi bosszu s dulakodni kezdett Burdával. Az utczára került a két jó szomszéd, ahol Cziglán annyira összeverte Burdát, hogy az másnap sebeibe belehalt. Azonnal kivonult a csendőrség a községbe s Cziglant letartóztatta; a szerencsétlen agyonvert embert ma bonczlatja fel a vaskóhi járásbíróság.

* **Betörés a kolozsvári utcza.** A múlt éjjel a kolozsvári utcza K lein kereskedő boltjába betörték. A betörők felfeszítették a fiókot a melyben a pénz szokott állani s elvitték belőle az összes pénzt 3 frtot. A betörőket eddig még nem sikerült elfogni.

* **Mikor évül el a kamat?** Az 1883. XXV. t.-cz. 19. szakasza szerint a kamat akkor évül el, ha a hitelező azt három esztendő alatt nem követeli. Fölmerült és sok vitára ad okot azonban ez a kérdés, hogy a fönti törvényszakasz csak a kölcsönkövetelés kamatára vonatkozik-e vagy bármi czimen érvényesített követelés után járó kamatra? A kuria polgári tanácsai ennek az elvi kérdésnek eldöntésére Szabó Miklós kuriai elnök elnöklété alatt teljes ülést tartanak. Előadó Hannich József bíró.

* **Gavallér-tempó.** A bárándi aranyifjuság egyik hangadó alakja bizonynyal Rákosi Géza. Nemrégiben mulatott a Papp Sándor-féle ottani etablissement-imperiálban. A fényes lakoma és ita-

lok számlája impozáns összeget tett ki; körülbelül 10 forintot. Legalább ennyit követelt a kocsmáros. A gavallérnál pedig minden uri tempó meg volt, csak éppen a pénzmag hiányzott. No mindegy, — mondá büszkén, — egy Rákosi Géza nem marad adósa senki fiának! — S ezzel büszkén elrohant. Nem tett nagy utat. A közelben levő Rákosi Lőrincz-féle hajlék előtt megállapodott. Körülnézett. Utóvégre is gondolá, a gavallér ember úgy segít magán, a hogy lehet; másrészt pedig a tett halála: az okoskodás — felfeszítette az ajtót, bement, s csakhamar visszatért. De nem üres kézzel. Három párnát cipelt, egyenest a kocsmárhoz és büszkén dobta oda: Itt az adósság. Hanem a törlesztés ilyen módja még sem tetszet a falu jegyzőjének, aki megtudta a dolgot. Egy kis szóváltás támadt ezen üzletből kifolyólag közte és a gavallér között. Ennek során pedig a méltatlankodó Rákosi öt bieskájával képen bökte. Mikor azután lefülelték a heves természetű fiatal embert, ez kivallott mindent. Am a kocsmáros tagadja a dolgot. Tény az, hogy a párnák, a corpus-delietik szőrén-szálán eltűntek.

* **Rejtélyes halál.** A vaskóhi járásbírósághoz tartozó Tonácsa község határában — mint ottani levelezőnk írja — holtan és eltörzülva találták meg tegnap egy árokban Popa György dazdaembert. A hullán a külérőszak jelei kétségtelenül felismerhetők; de mindazonáltal nehéz azt megállapítani, hogy miféle esz-közzel és mily módon oltották ki — mert valószínű, hogy gyilkosság esete forog fenn — a boldogtalan életét. A hatóság elrendelte a hulla felbonczolását.

* **Meglopott menyasszony.** Reimhercz Mariskát tegnap nagy veszteség érte. A midőn a ruhás szekrényét kinyitotta, nagy meglepetéssel vette észre, hogy stafirungjának nagy része hiányzik. A káros menyasszony mindennütt kereste az elveszett dolgokat, de sehol sem tudta megtalálni. Feljelentette tehát az esetet a rendőrségnél, a hol azonnal megindították a vizsgálatot s le is tartóztattak egy udvarbeli cselédet, aki nagyon gyanusan viselkedett. A cseléd leányt, mivel magát igazolni nem tudta, vizsgálati fogságban hagyták.

* **A váratlan vendég.** A kir. tábla folyosóján találkozott két fiatal ügyvéd. Az egyiket a tréfái, a másikat meg az a költséges passziója tették nevezetessé, hogy a zsebeiből nagytrafikot rendezett és akivel csak találkozik, mindenkit megkínál egy-egy drága szivarral. Mert azonban, mikor a tréfás ügyvéd a szivarját várta, fiatal kollégája jelentősen mosolygott:

— Nincs szivarom.

— Lehetetlen.

— Pedig nincsen. És nem is lesz. A mai napon megfogadtam a feleségemnek, hogy nem szivarozom többé, s ezzel az áldozattal megváltom a jogot, hogy mások számára se legyenek szivarjaim.

A tréfás ügyvéd ekkor minden átmenet nélkül így szólt:

— De remélem, az ünnepi vacsorára csak meghivsz?

Micsoda ünnepi vacsorára?

— Arra, melyet feleséged a váratlan vendég tiszteletére rendez.

— Váratlan vendég?

— No igen... Hiszen váratlanul megjött — az eszed...

* **Elfogott katonaszökevény.** E hó 15-én Remeczen elfogták Zsoka Mihályt, ki a helybeli 37-es ezredtől az nap szökött meg és egyenest haza vette útját. A kincstári posztótól irtózó legényt bekísérték és átadták ezredének. — Bizony, nehéz a katonaelet, nehéz!

* **Széleskörű csirkefogászat.** Komádiban e hónapban föltűnő módon tűntek el a házi szárnyasok. Különösen a libák és ruczák voltak azok, a kik minden előleges bejelentés nélkül bucsút mondtak a kapufélfának. Az érdekeltek azután addig kutatták-keresték a sajátságos tűnemények okát, míg nem rájöttek, hogy az nem más, mint Kolozsvári János uram, saját személyében. 13-án derült ki rá minden kompromittáló adat: nevezete-

sen, hogy magához intett 12 darab ruczát, mellé 3 libát és záradékul 16 forintokat, — mint idegen jószágot. Az eként leleplezett férfit kihallgatták ugyan, de le nem tartóztatták, mert szökésé-
től nincs mit tartani; e nagy világon Komádin ki-
vül nem lévén számára hely.

* **Meglopott kereskedő.** Tegnap délután két falusi asszony ment be Kuncz József és társa kerekedésébe a hol kendőket néztek s míg az egyik válogatta a portékát a másik egy tuczat finom selyem kendőt ellopott. A lopást csakhamar észre vette az egyik segéd s utánna is ment az asszonyoknak, de már csak az egyiket találta meg akit fel is kísértetett a rendőrségre de a kendőket nem találták meg nála. Az asszonyt Bartulos Gábornénak hívják, a ki a másik asszonyról felvilágosítást nem akar adni, Bartulosné t fogva tartották.

* **Szétugrasztott Monakó.** Komádiában e hó 14-én rajta csipték Pap Antal kocsmáros Szél Bálint és Polgári József vendégeivel együtt, a mint a hazai csöndest javában kultiválták. A kártyákat és pénzeket lefoglalta a hatóság, ellenben a könnyelmű társaságellen megindította az eljárást.

* **Köruton.** Még mult hó 18-án történt, hogy Böszörményen kiraboltak egy özvegy asszonyt, Földesinét. A váratlan látogató az ablakon mászott be, feltörte a szekrényt és 33 frtnyi ezüst és nikkell pénzt fölszippantva, odébb állott, természetesen nyomozták az édes ismeretlen s nyomozták — mind máig. Csak annyit állapítottak meg, hogy a tettes azonos azon ismeretlen nevű és tartózkodásu forradásos homloku nővel, a ki hol gépésznének, hol ispánnának, adva ki magát, házról házra jár azon ürügygel, hogy cselédet akar fogadni. — Hm, ez bizony vajmi kevés arra, hogy reményt nyujtson. S ha több és bővebb adatot nem tud szerezni a bölcs hatóság ennél, akkor bizony megeshetik, hogy a ravasz hölgy most már majd mint gépgyárosné és főispánné álnév alatt bal arczán lenesével fog cselédeket keresni és körutazni jobbra-balra.

* **Bélyegmentes névmagyarosítás.** Mint egy könyvatos jelenti, a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg törvényjavaslatot szándékozik kidolgoztatni, a mely ki fogja mondani a névmagyarosításhoz szükséges okmányok bélyegmentességét.

* **Kézrekerült tettes.** Annak idején meg-
irtuk, hogy Nagy-Szalontán betörték Pujj Péter ottani lakoshoz és kirabolták őt. Az eset mult hó 7-én történt. Az azóta vezetett nyomozás során kiderült, hogy a tettes egy ott tartózkodó Adogh János nevű csavargó 12-én fogták el a jó madarat és bekísérték az ottani járásbíróhoz, a hol tettét körülményesen beismerte.

* **Éjjeli látogatás.** Nagy-Kerepesten, e hó 12-én, mikor a jótékony éjszaka eltakart fátyolával mindent, elevent, holtat, erényt, bünt, jót és rosszat, — a Szabó György malma körül két férfit settenkedett. Körüljárták óvatosan a ház tájkát, — s ennek nyomán az egyiknek — Mihucz a Alexának egy zsákliszt ragadt kezéhez, — a másik — Tyirityó Mitru — pedig egy zsák ten-
gerit szerződte tovább utazásra. A két éji lo-
vag ezzel elszellett. Am jött a reggel. Eloszlott a homály, felkelt a nap és bevilágította az utakat; — ezeken is az elhullott kukorica szemeket és a liszt pernyét. Igen, a nyomok hazáig vezettek. Így sült ki a turpisság és így járták le magukat rohamosan az inkognitóban sipiskedő éji lovagok.

* **Ellopott gyűrű.** Tegnap éjjel Box Miska kolozsvári-utcai lakosnak a lakásáról el-
loptak egy arany opálköves gyűrűt, a tettes ismeretlen.

* **Betörés egy templomba.** Belényes-Ör-
vényesen, mint ottani levelezőnk írja, e hó 10-én éjjel ismeretlen tettesek felfeszítették a gör. keleti templom ajtaját: behatoltak a templomba és baltával bezúzva a templom pénzét magában foglaló láda tetejét s az összes ott levő rézpénzt — mintegy 4 frt 10 krt — el-
vitték. A nyomozás erélyesen folyik, — helyes nyomra azonban még nem akadt a hatóság.

* **Vakmerő ékszer lopás.** Tegnap a rend-
őrségen panaszt tett Macsinka Ernő vasuti tisz, hogy kőfaragó utczei lakásáról vasárnap délbe valami ismeretlen tettes ellopott egy női aranyórát lánczozal, egy ezüst óra lánczot, egy gyémánt mellűt s két darab gyémánt gyűrűt háromszáz frt értékben. A tolvaj vakmerően követte el a lopást, amennyiben világos nappal hatolt be a lakásba tulajdonosok távollétében. Ugy látszik, hogy olyan valaki követte el a lopást, a ki a viszonyokkal ösmerős volt. A rendőrség a tettes megkerítésére megtette a legmesszemenőbb intézkedéseket.

IRODALOM.

— **A Szigligeti Társaság felolvasó ülése.** Nagyvárad szépen fejlődő irodalmi társasága: a Szigligeti Társaság vasárnap, november hó 28-án délelőtt 11 órakor tartja felolvasó ülését a kir. jogakadémia dísztermében. A műsor érdekes, élvezetes és magas színvonalon álló lesz, amire elég kezesség az a körülmény, hogy dr. Várad y Antal országos hírv író, Hegyessy Márton, ügyvédi karunk jelese és dr. Adorján Emil, élénk tollu humoristánk működnek közre. A rendezőség ezuttal is fölkéri mindazokat, akik tévedésből meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, dr. Adorján Armin titkárnál jelentkezzenek.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

Hol nyaral Leszkay társulata? Leszkay András színigazgató, mivel a nagyvárad i szin-
kört nem kapta meg, most néz állomás után a hol a nyári szezonot keresztülhuzza társulatával. Mindenesetre nagyobb városra van szüksége, mert az ő nagy és drága társulata még pár ezer forint ráfizetéssel sem bír az apróbb városkák közönségének műpartolásából megélni. Nagyvárad után az egész országban a maros-
vásárhelyi nyári állomást tartják a legjobbnak s így nem csuda, ha a legjobb vidéki szin-
társulatok versenyeznek érte. Leszkay Andráson kívül Komjáthy Jánosdebreczeni és Makó Lajos szegedi színigazgatók pályáztak. A szin-
házi bizottság egyhangulag Komjáthy János debreczeni szin-
társulatának adta meg a ját-
szási engedélyt a jövő nyárra.

Igazságszolgáltatás.

Hűség hordár. Furke Ferencz hely-
beli lakos a mult évben Budapesten Hexner Arnold hordárra rábizott egy zálogcédlulát, azzal a megbízással, hogy azt az egyik zálog-
házból váltsa ki s természetesen átadta a köl-
csön összeget is — három forintot Hexnernek. Hexner azonban megbízatásának nem tett eleget, amennyiben a pénzt elköltötte s az órát máig sem váltotta ki.

A káros azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem feljelentette Hexnert sikkasztásért s az ügyben tegnap lett megtartva a végtárgyalás.

A végtárgyaláson Hexner mindenképpen bizonyítani akarta, hogy ő nem bűnös, de nem sikerült neki.

Hexnertől egy órát el is koboztak, mert azt hitték, hogy az a kérdéses óra, de a káros nem ismert rá.

A törvényszék Hexnert sikkasztás vétsége-
ért egyhávi fogházra ítélte.

Megátalkodott tolvaj. Tegnap lett tized-
szer elítélve lopásért Szabó Juliánna.

Nevezett nő életének legnagyobb részét a börtönben töltötte s alig hogy kiengedik, ismét lop.

Legutoljára a tavaszon lopott Feinszil-

ber Mariskától, a kinek a szobájába bement s elvitt onnan egy csomó fehérneműt.

Ugy látszik, hogy később megbánta tettét, mert a ruhák egy részét vissza akarta vinni, de vesztére tette, mert egy asszony Fózefeld Miksáné meglátta s lármát csinált.

A lármára többen jöttek elő, a kiknek sikerült is elfogni Szabó Juliánát,

A nő azóta fogságban volt s tegnap tartot-
ták meg ügyében a végtárgyalást.

A végtárgyalás során szorult helyzetére hivatkozott s azt mondta, hogy sehol sem akart neki munkát adni s azért volt kénytelen lopni.

A törvényszék természetesen nem fogad-
hatta el a vádlottnak ezt a mentségét s tekin-
tettel arra, hogy már kilencszer volt elítélve hasonló büntetért három évi fegyházra ítélte a vádlott nőt.

Az ítélet ellen ugy ügyész, mint vádlott nő felebbezték.

A nagyvárad i kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Fráter Imre.*

- 1848. Nyéki Juliánna — Macsoda s. t.
- 1855. Lisztes András — Lisztes Erzsébet
- 1877. Neuschloss Emil Hafbauer László.
- 2314. Gyinga Juon s. t. — Algye Juon.
- 2312. Tefánucz Gyorgye — Konta Rozália.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

- 2262. Kivis Gyorgye — Rivis Vaszalie.
- 2270. Malicza Péter — Orosz János.
- 2271. Az aradi ipar bank — Sárközi Gábor.
- 2273. Landaver bécsi cég — Shweiger József.
- 2281. Fischer Antal — Perza Jánosné.
- 2293. Szimok Florené — Iván Szimeon.
- 2294. Botta Gyurka telekkönyvi ügye.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

- 2737. Horhat Josziv becsületsértés stb.
- 2956. Achun János sulyos testi sértés.
- 2958. Hercz Juon sulyos testi sértés.
- 2970. Rafító Mihály lopás.
- 3034. Balázs József s. t. köcsend elleni

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

- 3119. Rusz Petruné Zurkonye s. t. lopás.
- 3120. Ifj. Banman András hamisiskü.
- 8123. Hudik Mihály sikkasztás.
- 3124. Keveresán Szeva s. t. magánlak sértés.
- 3125. Jakos Lajos közscend elleni kh.
- 3608. Serb Krecsun s. t. sulyos testi sértés.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

- 1956. Péterffy Antal — Karácsonyi Dávid.
- 2155. Sonnenfeld és Bing — Bródi Leopold.
- 2161. Boesku Nikolas — Róth Ignác.
- 2236. Margittai takptr. — Baróthy József.
- 2287. Margittai tkptr. — Baróthy József.
- 2343. Duna Pál és János hagyatéka.
- 2385. A Murtiesi róm. kath. egyház — Török József.

MULATSÁG.

Iparos ifjak tánciskolája. A nagyvárad i iparos ifjak egyletének vigalmi bizottsága életre-
való tervet akar megvalósítani. Elhatározta, hogy tánciskolát tart, az egylet tagjai és azok család tagjai részére. A bizottság tudatja, hogy az ifjusági tánczkolon hétfőn, november 22-én kezdetét vette; felkéri mindazokat, kik szolid helyen s jól óhajtanak megtanulni táncolni, sziveskedjenek november 29-ig beiratkozni az egylet díszes helyiségében (Nagy-Teleki-utca 411. sz.) id. Barza József egyleti pénztárnok-
nál, bármely este 8 órától 10-óráig. A kolon-
estélyek hétfőn és pénteken 8 órától 10-ig tartatnak, egy jeles tánczmester vezetése alatt. Táncztanítási díj egész időnyre 5 frt.

REGÉNY-CSARNOK.

KARMELA.

(Ford.: Gusztáv.)

Talán különösnek látszik, hogy itt az olvasók figyelmét oly történetre irányítjuk, mely inkább foglalhatna helyet egy tébolyda évkönyvében, mint a mindennapi olvasmányok tarka-barka világában. De azért mégis számíthatunk figyelemre azon tapasztalatra támaszkodva, hogy az igazi szerelem csodáit még mindig képesek arra, hogy az olvasók érdeklődését, részvétét a legnagyobb mértékben lekössék és hogy a szigorú tudomány is kénytelen, még pedig gyakran arra, hogy magát megadja annak teljes hatalmával szemben.

A dolog, mit elakarok beszélni, ezelőtt egy 30 évvel történt egy kis szigeten, mely a Földközi tengerben fekszik nem messze Sziciliától s a déli növényzet minden szépségével fel van ruházva. Az egyetlen helységnek, mely ez időben a szigeten létezett, két-három ezer lakosa volt, ezen kívül három-négyszáz rabot rejtett magában, kiknek őrizetére, mintegy negyven katonából álló csapat volt oda rendelve egy tiszttel, kiket minden három hónapban felváltottak.

A katonák úri módon éltek a szigeten. Eltekintve attól, hogy a rabokra kellett felügyelniük, néha egy kis gyakorlatot csaptak a szigeten — mind ez semmi tekintve azt, hogy a bor, melyet e helyen árultak kitűnő s olcsó volt.

A parancsnok meg pláne »kisisten« volt. A helység közepén szép lakás állott rendelkezésére; büszkén nevezhette magát az ország-harcz képes férfiai fővezérének, bár csak 40 katonával s két zsoldár állott parancsnoksága alatt. Délelőtt a hegyek közt volt, hódolt a nemes vadászatnak, délután a helység előkelőivel találkozott a kicsi s egyetlen kaszinóban s ha a nap nyugvóra szált, csónakba ült, ki a szép tengerre, rágyújtott, úgy öltözködött, a hogy jól esett s csak az az egy gondolat bántotta, hogy ez az élet, ez az isteni élet csak három hónapig tart.

A szigeten volt egy kis kikötő is és minden két héten megjelent benne a postagőzhajó, mely Tunisz és Trapani között közlekedett. Néha azonban más hajók is odatévedtek, de oly ritkán, hogy ilyenkor haranggal adták tudtára a lakosoknak, kik aztán a kikötőbe gyűltek mintha csak valami nagy ünnepély lett volna.

A kis szigetváros élete a széles piacon összpontosult; a lakosok mintha valami nagy háznak közös lakói lettek volna ide gyűltek össze mint egy udvarra. Itt mindent lehetett kapni, még két kávéház is volt, egyik az urak s a másik a nép számára. Itt volt az az épület is, melyben a kiküldött parancsnok lakott, homlokzatával arra az utra nézett, mely a teret a tengerrel kötötte össze. S minthogy a talaj ettől kezdve a tengerig sülyed, a ház ablakából messze lehetett látni, át a dombokon, a tengerre s ezen túl Szicilia magaslataira.

A sziget vulkanikus s a legszebb berkek, családok borítják.

Április hónap egyik szép reggelén történt, hogy a Tunisba menő postahajó a kis sziget kikötője felé tartott. Mikor éppen csak feltűnt a látóhatáron, már haranggal tudatták a lakosokkal a nagy eseményt, mely ma különösen érdekelté őket, a mennyiben a helyőrség felcserelését várták. A város előkelői teljes számban ott voltak; az őrség tisztje, a polgármester, a bíró, a plébános és még nagyon sokan; volt ott a többek közt egy fiatal katonai orvos is, aki azért volt ide rendelve, hogy a rabok és katonák egészségére vigyázzon.

Két csónak ment a hajóhoz s egymás után hozták a katonákat s ezek után egy fiatal tisztet; igazán szép fiú volt, hívjuk Gabrielnek; beszédes arcza mindjárt megnyert minden szívet. Miután Gabriel társait kézszerítással üdvözölte s a polgármester üdvözlésére néhány megnyerő szót felelt, katonái élén a helységbe vonult, míg a sziget lakói kíváncsian s tisztelettel sorfalat állottak.

Mikor a katonákat lakhelyeikbe szét osztották, Gabriel a piac térére ment, hol újra üdvözölték s aztán a polgármester egyenként mindenkit be-

mutatott neki. Ennek a ceremóniának is vége lett, — mindenestre a lakosok vendégszeretétét bizonyította, — s így a csoportok szétesztek s az ujonnan érkezett társát az ő számára kijelölt lakásra kísérte. Itt már nagy munkában voltak a katonák, egy részük a pakolással, más részük a rendezgetéssel volt elfoglalva, úgy hogy egy óra alatt úgy az elutazók, mint az érkezettek pakjai rendben voltak.

Még az napon este 8 óra körül távozott a felcsereelt helyőrség a szigetről, az újak a partig kísérték őket.

A fiatal tiszt, mintán a gőzhajó eltűnt szemei elől, lakásába tért vissza, hogy az új fáradalmait kipihenje. Aludt reggelig!

* * *

Nap fölkelkor talpon volt. Elhagyta lakását, hogy a kaszányába menjen, azonban alig tett néhány lépést, gyengéd érintést érzett vállán, megállott s hátra fordult.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Bánffy báró a királynál.

Bécs, nov. 23. (Saj. tud. távirata.)
Bánffy Dezső báró miniszterelnököt ma délelőtt Ő felsége külön kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök ma este Budapestre megy, ahonnan csütörtökön ismét visszatér ide.

A képviselőház ház aggodalmái.

Budapest, nov. 23. (Saj. tud. táv.)
A képviselőház határozata élénk megbeszélés tárgyát képezi. Holnapra várják a király elhatározását. Arról biztosítanak, hogy a miniszterium mindenekelőtt minden eszközt meg akar próbálni, mielőtt a képviselőházat feloszlatná. A különböző parlamenti pártok vezetői beszélgetés közben azon aggodalmaknak adtak kifejezést, hogy a jelenlegi kamara semmit nem tud létrehozni. Balli azt mondja, hogy a jelenlegi viták haszontalan tereferék.

Delegációs ebéd Bécsben.

Budapest, nov. 23. (Saj. tud. táv.)
A delegációk tiszteletére rendeztetni szokott nagy udvari ebédek a jövő héten csütörtökön, december hó 2-án és szombaton, december 4-én lesznek a bécsi Hofburgban.

Német czáfolat.

Bécs, november 23. (Saját tud. táv.)
Vilmos német császárnak a Dreyfus-ügyben állítólag Casimir-Périer elnökhöz intézett leveléről szóló híreszteléseket a berlini hivatalos lapok megczáfolják.

Badeni lemond.

Bécs, november 23. (Saját tud. táv.)
Badeni osztrák miniszterelnök még a folyó évben okvetlenül lemond, utódja Welsersheim Landwehr miniszter lesz.

A provizorium.

Bécs, november 23. (Saját tud. táv.)
Holnap veszi kezdetét Bécsben a provizorium. Ma elfogadták.

A dán trónörökös utazása.

Budapest, nov. 23. (Saját tud. táv.)
A dán trónörökös, a cumberlandi herceg és neje ma délben elutaznak innen. A dán trónörökös Bécsbe megy, a cumber-

landi herceg és családja pedig Regensburgba. Thur-Taxis herceg meglátogatására.

Ujabb német csapatok Kaneában.

Budapest, nov. 23. (Saját tud. táv.)
A »Kölnische Zeitung« kaneai jelentése szerint az ottani főparancsnokságot arról értesítették, hogy egy német pánczélos hajó az onnét eltávozott német csapatok helyébe új csapatot visz Kaneába.

Uj flumei kormányzó.

Bécs, november 23. (Saját tud. táv.)
Ő felsége ma délelőtt írta alá Szapáry László gróf-nak, az új flumei kormányzónak szóló kinevezést.

Flumei hírek.

Flume, november 23. (Saját tud. táv.)
Ma — szokás szerint — a katonai zenekar beakarta járni a várost. A kormányzóság azonban, értesülvén arról, hogy az autonimisták nagy tüntetésre készülnek ebből kifolyólag, — a zenét befiltotta. Az utcák feltűnően néptelenek.

Rejtélyes gyilkosság.

Budapest, nov. 23. (Saját tud. táv.)
Peitl Karolin 60 éves, jobb módú gyári munkásnőt ma reggel I. ker. Ivutca 14 sz. lakásán halva találták, dr. Steffer kerületi orvos természetes halált konstataált. Bonczoláskor azonban kiderült hogy itt gyilkosság esete forog fenn. A rejtélyes gyilkosságban Zsarnay rendőrtanácsos vezeti a vizsgálatot.

A sikkasztó szeretői.

Budapest, nov. 23. (Saját tud. táv.)
Herrog Miksa sikkasztó postatiszt 14 szeretője közül kettőnek már megtudta a rendőrség a lakcímét. Fabiány Rózsa és Herold Anna a mondott hölgyek, — kik ellen meg is indították már az eljárást.

Spanyol-gyarmatügyek.

Budapest, nov. 23. (Saj. tud. táv.)
A spanyol miniszter tanácsban Correa hadügyminiszter jelentést tett Weyler tábornok beszédéről. Weyler, eltekintve a havannai ujságok által közzé tett beszéd-től, azt a tanácsot adta, hogy a kormány elhatározásai tiszteletben tartandók. A miniszter tanács jóváhagyta a tervezeteket a kubai és portorikói autonomia tekintetében; a vám autonomia kérdésében azonban csak holnap fog határozni, hogy a kataloniai delegatusoknak lehetővé tegyék, hogy ellenérveiket Saganta miniszterelnökhöz juttathassák. A regens-királyné szerdán fogja aláírni a rendeletet, melylyel barcelonai ostromállapotot megszüntetik.

A Pacific vasút ára.

Budapest, nov. 23. (Saj. tud. táv.)
A kincstárnál ma 13.645,250 millió dollárt fizettek be. Ez összeg első részlete az Union Pacific vasut reorganizációs bizottsága által fizetendő vételárnak.

A Dreyfus-ügyhöz.

Budapest, nov. 23. (Saj. tud. táv.)
A »Figaró« jelenti, hogy a Scheurer-

Kestner szenator birtokában lévő iratok szerint a Dreyfus ügybe Walsin-Esterházy grófnak kívül más tiszt nincs bekeverve.

Oroszországi árvizek.

Budapest, nov. 23. (Saját tud. táv.) A »Times« jelenti Wladiwosztokból, hogy a szibériai vasut felmérési munkálatait el kellett halasztani. A Tieta és Nersinak köz elkészült munkálatokat Transbaikáliában óriási árvizek pusztították el. Az elrombolt művek helyreállítása két évet vesz igénybe. A vasut befejezése hat év előtt lehetetlen.

KÖZGAZDASÁG.

Szuperfoszfátot vagy Thomas salakot alkalmazzunk-e ősszel.

Örömmel konstátálható, hogy a foszfor tartalmu műtrágyák használata évről-évre terjed s így remélhető, miszerint elvégre is meg fogjuk érni azt az időt, amikor azok használata fontossága általánosan el fog ösmertetni. Gazdánk mindinkább arra a meggyőződésre jutnak, hogy haszonnal gazdálkodni a mai még mindég elnyomott árak mellett csak úgy lehet, ha minél többet termelünk egy és ugyanazon területen, már pedig a legobb istálló trágyázás mellett is tartalma foszforsavtartalmu, különösen belterjes gazdasági mód mellett folytonosan apad, holott éppen a talaj foszfortartalma van elhatározó befolyással a termés nagyságára. A termelési költségeket apasztani alig lehet, sőt különösen az agrár szociálizmus behatása alatt az inkább fokozódik, nem marad más hátra, mint aránylag csekély többlett kiadással a termés nagyságát jelentékenyebben fokozni. Ugyanezen cél elérésére az állattenyésztésnek a nagyobb mérvbeni felkarolását ajánlják s méltán is, e tekintetben mutatkozik is haladás, habár gazdaságaink legnagyobb részének állatt állománya még mindig nem elegendő vagy, a mi leginkább a takarmány hiányában leli magyarázatát. Pedig ha réteinket jobban ápolnók, ha vízlecsapolás, boronálás, trágyázás által azok termését fokoznók, úgy mindjárt több takarmány állana rendelkezésünkre s jobbas több állatot lehetne tartanunk.

A réteknak ősszel való trágyázására leginkább a Thomas salak ajánlható. A humuszban többnyire gazdagabb és nedvesebb rétek talajának magasabb savtartalma a Thomas salaknak nehezebben oldható foszforsav tartalmát is elég jól oldja. Szántóföldeken azonban a Thomas salak foszforsav tartalma sokkalta nehezebben és lassabban oldódik, s ilyen helyeken határozottan előny nyújtandó a vízben oldható foszforsav tartalmú szuperfoszfátot a mely vízben oldván egyenletesen oszlik el a talajban, s így a gyökérzet által teljesen kihasználható. A nehezebben oldható Thomas salak foszforsav tartalmának sokkalta csekélyebb mennyisége használható fel a növényzet táplálására egy és ugyanazon idő alatt, a mit bizonyít számos kísérlet azon eredménye, hogy Thomas salak után csak fél olyan többlet éretett el mint a szuperfoszfát után. Természetesen salak és alak között is különbség van, s csak az a salak ér valamit a melyik magas perzent citrátban oldható foszforsavat tartalmaz. A Thomas salak citrátban oldható foszforsavának klgrja helyben Bubenzen 12 krba kerül, a szuperfoszfát vízben oldható foszforsavának kg-ja ellenben körülbelül 23—23 1/2 krba kerül a rendeltetési állományon. Látszólag tehát a Thomas salak jelentékenyebben olcsóbb a szuperfoszfátuál s így kérdés miért ajánlja a közlemény inkább a drágább szuperfoszfát használatát.

E kérdés eldöntésénél tekintetbe veendő mindenek előtt az illető növény fejlődési időszakának tartama. A tavaszi növények a midőn a zab, árpa, czukorrépa, takarmányrépa stb. trágyázásnál a Thomas salak szóba sem jöhet,

mert sokkalta lassabban oldódik semhogy a rövid fejlődési időt igénylő tavaszi vetemények hasznát vehessék. A tavaszi növények műtrágyázásánál tehát a szuperfoszfátot a Thomas salak egyáltalán nem versenyezhet.

Az őszi veteményeknél ily határozottan nyilatkozni bajosabb, mert a jóval hosszabb ideig tartó vegetáció ideje alattkülönösen ha a talaj homokos és humus dus a Thomas salak is inkább oldódik. Középkötésségűk vagy éppen kötött talajokon azonban a szuperfoszfátot határozottan előny nyújtandó, már csak azért is mert részben azonnal oldódván, már ősszel megjavítja a vetéseket, a melyek így azután erőteljesebben mennek neki a télnek s tavaszszal is jobban fejlődnek. Főleg abban az esetben ha előzőleg az illető talaj csak istálló trágyát kapott s foszfor trágyázásban nem részesült a Thomas salak a legtrikább esetben fog haszonnal járó eredményt felmutatni, az ilyen talajokon csak szuperfoszfátot lehet elérni kedvező eredményt ezzel is csak akkor, ha nagyobb mennyiséget adunk, nevezetesen legalább 40 kg. oldható foszforsavat hektáronként. Mig jobb talajokon holdankint 1 mm. 16% szuperfoszfát biztosítja a jó eredményt, addig a rossz kötött talajokon 2 mm. is szükségeltetik hasonló eredmény elérésére. Részemről a Thomas salakali trágyázást csak olyan esetekben ajánlhatom, a midőn a talajt nagyobb mennyiségű reszverre tápláló anyaggal akarjuk ellátni így pl. luczernások készítésénél a hol helyén van, hogy a Thomas salak több évre kihatóan javítsa a termést. A gabona féltéknél ellenben a gazda nem azért alkalmaz műtrágyát, hogy annak eredményét két három év múlva lássa, de látni akarja már a legközelebbi aratás alkalmával, ezt pedig a Thomas salakkal nem, hanem csakis a szuperfoszfátal érheti el.

Az eddigi kísérletek azt bizonyítják, hogy Thomassalakból kétszer annyi kell, mint a szuperfoszfátból s így azután a szuperfoszfát használata nem csak eredményesebb, de a legtöbb esetben tényleg is olcsóbb a Thomas salak használatánál. Függek különben az illető terület s a gyár közötti távolságtól. Mig ugyanis a szuperfoszfát ára mindenütt egyforma a mennyiben a szállítási költségeket a gyárak viselik, addig a Thomas salak ára a távolság szerint változik hazánkban pl. 2 frt 60 kr, 3 frt 20 kr között a mely körülmény a szuperfoszfát javára nagyon megkönnyíti a számítást. Ha pl. a 17° citrátban oldható foszforsavat tartalmazó Thomassalaknak vagononkénti szállítási költsége 65 frt, úgy egy kg. foszforsav a rendeltetési állományon 15—16 kr. 15% salaknál 16 1/4 kr. Ilyen helyen tehát a Thomas salak miután kétszer ennyi szükségeltetik belőle, mint a szuperfoszfátból — ez utóbbinál tényleg is drágább.

Az előadottakból tehát az következik, hogy a szuperfoszfátot őszi k alá is ugyanazon kiadással és bizonyosan legalább kétszer akkora haszonnal lehet alkalmazni, mint a Thomas salakot.

Kisiparosok hitelszövetkezete. A kereskedelemügyi miniszteriumban, mint a napilapok jelentik, elkészült a kisiparosok hitelszövetkezetre vonatkozó törvényjavaslat és annak megokolása. A javaslatot az érdekelt miniszteriumokhoz áttették. A kereskedelemügyi miniszter, mikor a javaslat visszaérkezik, ankétel fog tartani s csak azután fogja a javaslatot a parlament elé terjeszteni. Így tehát a kisiparosok, ha csak valami véletlen közbe nem jön várhatnak éveket. Egyébiránt talán meg is érdemlik, miért nem állanak sarkukra.

Az amerikai marhahus, mint a »Libre Parole« írja, sok esetben betegség okozója. A husz ugyanis fagyasztott állapotban hozzák Európába. A hosszabb ideig fagyasztott hus minden tápláló erejét elveszti, sőt mint példák mutatják, ártalmas az egészségre. Dr. Cameron jelenti hogy egy egész családot mérgezték meg amerikai hussal; gyermekek néhány óra alatt meghaltak. Reims-ban egyszázad 70 legénye kivétel nélkül megbetegedett a kísérletképen élvezett fagyasztott hústól.

TÓZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készaru búzában az irányzat szilárd volt és 10.000 mm. forgalom mellett árak változatlanul jegyeztetnek.

Határidők.

Budapest, nov. 23.

Buza ősze	— — — — —	—
Buza tavaszra	— — — — —	12.05
Tengeri	— — — — —	5.57
novemberre	— — — — —	4.93
Rozs ősze	— — — — —	8.84
Zab ősze	— — — — —	6.50

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, nov. 23.

Osztrák hitel	— — — — —	355.40
Magyar hitel	— — — — —	383.—
Allamvasut	— — — — —	336.25
Déli vasut	— — — — —	79.50
Rimamurányi	— — — — —	251.75
Magyar jelzálog	— — — — —	283.25
Magyar leszámítoló	— — — — —	253.50
Villamos vasut	— — — — —	286.—
Salgótarjáni	— — — — —	615.—
Iparbank	— — — — —	101.50
Budapest közuti	— — — — —	384.—
Kereskedelmi bank	— — — — —	1430.—

Bécs, november 23.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	— — — — —	359.63
Magyar hitel	— — — — —	389.—
Allamvasut	— — — — —	336.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. november 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	122.10
Magyar koronajárdék	— — — — —	100.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	98.—
Almás ési jog megváltási kötvény	— — — — —	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — — —	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — — —	152.50
Tizszasza pályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	139.—
Osztrák járdék papirban	— — — — —	102.25
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	102.25
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	123.—
Oztrák korona járdék	— — — — —	102.—
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — —	143.25
Osztrák magyar bankreszvény	— — — — —	345.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	387.—
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	954.50
Páris vista	— — — — —	335.50
20 márkás arany	— — — — —	951.—
Német birodalmi márka	— — — — —	58.85
London vista	— — — — —	119.80
Páris vista	— — — — —	47.60
20 márkás arany	— — — — —	11.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Köszönet-nyilvánítás.

Vilmos Ferencz neunkircheni (Alsó-Ausztria) gyógyszerész urnak, — a köszvény és csusz elleni vértisztító thea feltalálójának.

Hogy a nyilvánosság elé lépek, azt azért teszem, mert legfőbb kötelességemnek tartom, hogy Vilmos neunkircheni gyógyszerész urnak, azon szolgálatért, melyet nekem kínos csusz bántalmam alkalmából vértisztító theájával tett, legforróbb köszönetemet nyilvánítsam; de egyúttal azért is, hogy mindazok figyelmét, kik hasonló kínos bántalmakban szenvednek, erre a kitünő hatású theára felhívjam. Képtelen vagyok arra, hogy még csak megközelítőleg is ecsetelhessem átélte szörnyű fájdalmimat, melyek teljes 3 éven át, minden legkisebb időváltozás alkalmával tagjaimat gyötörték s melyekre hasztalan kerestem gyógyírt s könnyebbülést a bádeni kénos fürdőkben. Ejeiken át álmatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam észrevehetőleg csökkent, arczomról eltűnt az életkedv, de eltűnt testi erőm is. És a fentebb említett thea 4 heti használata után nemesak hogy tökéletesen megszabadultam fájdalmaitól, hanem ma, midőn a theát közel 6 hónapja, hogy nem iszom, tökéletes javulást érzek egész testemben. Személyes meggyőződésöm alapján merem állítani, hogy mindazok, kik hasonló kínos betegségeikben ezen theát választják gyógyszerül, áldani fogják annak feltalálóját: **Vilmos Ferencz urat.**

Kiváló tisztelettel
Streitfeld főhadnagymé,
szül. **Buts hin grófnó.**

Biharvármegye legolesóbb központi női-felötők

Kérem
a czégre vigyázni!

ÁRUHÁZA.

Kérem
a czégre vigyázni!

MÁRKUSZ JÓZSEF

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Hölgyeim!

321 10-10

Mindenkinek saját érdekében áll áruházamat meglátogatni mielőtt szükségletét fedezné, ho roppant választékban az újdonságok megérkeztek. Női és gyermek felötők meglepő olcsó árakban *külön berendezett próba termék.* Vidékre kívánatra képes árjegyzékek és kelme minták bérmentve küldetnek meg.

1 drb. kabát szép sima posztóból 5 frt 25 kr.	Crull kabát csinos zsinórzattal 9 frt.	Ullrich kabát igen csinos állású divatos zsinórzással selyemmel bélelve 14 frt	Gyermek kabátok legcsinosabb állásokban 4-12 frtig.
Csinos kétsoros kabát 6 frt 50 kr.	Párizsi újdonság, Toin kabát legújabb zsinór díszszel 11 frt.	Cleopatra elegáns mutatós kabát, izléses betűzéssel 15 frt.	Gyermek köpenyek Gallérral . . . 3-7 frtig Empir . . . 4-9 frtig
Feltűnő elegáns kabát 7 frt 50 kr.	Amelie, zsinórozott selem béléssel 12 frt 50 kr.	Menotti elegáns kabát divatos zsinórzással legdivatosabb színekben 16 frt.	Tibet és szörme gallérok bámulatos olcsó árakban.
Igen divatos téli kabát 8 frt 50 kr.	Keau kabát a szélén izlésesen zsinórozva 12 frt.	Luther kabát 17 frt 50 kr. Trilby kabát 22 frt.	Bundák és félradok legolcsóbb bevásárlása.

Szives tudomásul!

A nagyérdemű közönségnek a bevásárlások megkönnyébbítésére havi és heti részletfizetést rendeztem be mindennemű férfi és női divatszikkekre minden túlfizetés nélkül.

Vászonnemük:	Schiffonok:	Asztalnemük:
1 vég jó minőségű esoda vászon 30 rőf 3.40	1 vég jó minőségű spanyol schiffon . . 4.98	Egy 6 szem. damast teríték . . . 2.50
1 vég jó » Rumburgi » 30 rőf 5.50	1 vég jó » Chinai » . . . 5.75	Egy 12 » » » . . . 5.—
1 vég jó » » » 30 rőf 6.50	1 vég jó » Tokió » . . . 6.25	Egy 6 » színes készlet . . . 1.50
1 vég jó » Honi » 30 rőf 5.90	1 vég jó » Scroll » . . . 6.50	Egy 6 » ajour » . . . 4.—
1 vég jó » Iris » 30 rőf 7.90	1 vég jó » Tigris » . . . 6.95	6 drb amerikai türolközö . . . 2.40
1 vég jó » Szepességi » 30 rőf 5.25	1 vég jó » Damast gradl . . . 6.60	6 drb damast » . . . 2.—
1 vég jó » » » 30 rőf 6.25	1 vég jó » valódi Damast gradl 9.80	6 drb szepességi » . . . 2.65
1 vég jó » Lepedő » 8/4 8.40	1 drb. Takács szövött derekalj . . . 2.50	6 drb bojhos színes türolközö . . . 3.85

Szenzáció! 1 drb 2 személyes 5 zsinóros selyem paplan paplan paplan 6.50

1 téli angol ruha kelme teljes ruhára való 1.40. 1 teljes himalaja ruha 2.50 1 teljes angol ruha 3 frt. 1 különleges divat 4.25	Francia és angol kelmékben különlegességek. Fekete szintartó gyapju kelmék gyári áron atul. Flanelek 20 krtól.	Fehér és krém kelmék lezállított árban. Mintázott angol blous bársonyok 55 kr. Bársonyok dus választékban.	Színes selymek 35 krtól Fekete div. selymek 85 » Színes plüschök . 85 » A legújabb dísznemükben nagy választék.
--	--	--	--

Flanel takarók 2000 drb választékból legújabb minták 1.80.

Divatos mosó barchet jó színekben 14 kr. Francia barchettek meglepő mintázattal tartós színekben 24 krtól feljebb.	Feh. pique barchet gyönyörű mintázattal 21 krtól feljebb. Fehér Schnürl barchet 30 krtól feljebb.	Igen jó meleg flanel alsószoknya 1 frt. Flanel alsónadrág 75 kr Szatén alsószoknya flanel béléssel alól himzéssel 3.25	Igen jó minőségű férfi meleg alsó ing 90 krtól feljebb. Ugyanolyan alsó nadrágok pölyhös belzettel 90 krtól feljebb.
---	--	--	---

Foulard szaten olcsóbb mint bárhol, 10 kr. méterje.